મહોત્સવ અનુભૂતિ

નવધાભક્તિ : કીર્તન રેકોર્ડિંગ... અનુભૂતિના દ્વારેથી !

જૂન મહિનાના એક રવિવારની બપોરે અચાનક ફોનમાં રિંગ વાગી, ને જોયું તો "શાંતિદાદા Calling..." એ જ ચિરપરિચિત મધમીઠા અવાજે શાંતિદાદાએ આશીર્વાદ પાઠવ્યા અને એમની અતિ સહજ વિનમ્રતાથી એક અદ્‌ભુત પ્રસ્તાવ (આજ્ઞા) કીધો કે, "સવારે સાહેબજી સાથે એક meeting થઈ, જેમાં આપણે ત્યાં આવી રહેલ મૂર્તિપ્રતિષ્ઠા મહોત્સવના સમૈયા અંતર્ગત જે સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમનું આયોજન થઈ રહ્યું છે તે બાબતે સાહેબજી સાથે વિસ્તૃત ચર્ચા થઈ ને તેમાં મેં (શાંતિદાદાએ) એવી વાત પૂ. સાહેબજી સમક્ષ મૂકી કે, આખાંય નૃત્ય-ભક્તિ-કીર્તનોનાં સંગીત નિયોજનની સેવા અમિત અને દીપ્તિને સોંપીએ તો કેવું...!!? ને શ્રી સાહેબજીની આજ્ઞા અને અમારી પણ ઈચ્છા છે કે, તમે અને દીપ્તિ આ સેવાની તક ઝડપી લ્યો..."

જાણે એક મહામોટું સદ્‌ભાગ્ય અમારે આંગણે ટકોરા મારતું ઊભું હતું, અને અમે પણ તત્પર હતાં શ્રી સાહેબ અને પૂજ્ય શાંતિદાદાની આ આજ્ઞાને સાંગોપાંગ ઝીલી લેવા. પહેલી meeting, યોગી વિદ્યાપીઠના Conference Hall માં શ્રી શાંતિદાદાના સાન્નિધ્યમાં યોજાઈ, જેમાં સમગ્ર કાર્યક્રમના Show Director તથા Dance Director પૂ. પૃથાબહેન, પૂ. ઉત્પલભાઈ તથા પૂ. રાહુલભાઈ સાથે આખીય theme - "નવધાભક્તિ" વિષે detailed ચર્ચા થઈ ને અમે તેને અનુરૂપ જે કીર્તનોની Script તૈયાર કરી હતી તે રજૂ કરી. થોડી ક્ષણો આમતેમ વીતી ને પછી પૂ. પૃથાબહેને એક સાવ અલગ જ Script અમારી સામે મૂકીને ધીરેથી કહ્યું, "પૂજ્ય સંતભગવંત સાહેબે સ્વયં આ કીર્તનો select કર્યાં છે..." જે કીર્તનો અમે વિચાર્યાં હતાં તેનાથી સાવ અલગ જ ઢાળ અને લયનાં હતાં. અહીંથી જ અમારી કસોટીની શરૂઆત થઈ ચૂકી હતી !

સાહેબે સ્વયં select કર્યાં હોય તે જ કીર્તનો Finally લેવાં જોઈએ તે વાત તો સાવ સહજ સ્વીકાર્ય હતી, પણ તે કીર્તનોના લય અને ઢાળને કાર્યક્રમની theme અને નૃત્યનાં steps સાથે સાંકળવા તે અમારે માટે મોટી challenge હતી. અમારા સાંગીતિક જ્ઞાન અને નીતિ-નિયમોથી કંઈક અલગ જ અમારે કરવાનું હતું. તેમ છતાં અમને શ્રદ્ધા હતી કે, વિશ્વના કોઈ પણ સંગીતકાર - ગાયકને સાહેબ કહે તો જે-તે સંગીતકાર, સહર્ષ - જરૂર મુજબનું સંગીત તૈયાર કરી આપે, તેમ છતાં સાહેબે આ સેવા અમને સોંપીને એક મોટો ઉપકાર કર્યો છે. તો અમારી અત્યાર સુધીની શ્રેષ્ઠ કળા આ કીર્તનોનાં Recordingમાં પ્રયોજવી અને કૃતાર્થ થવું.

જેવાં આ કીર્તનોનાં compositions તૈયાર થઈ ગયાં એટલે બીજી meeting માટે શાંતિદાદાએ આમંત્રણ આપ્યું ને બેસાડી દીધાં "સમન્વયમાં"- શ્રી સાહેબની office-ગુરુકક્ષમાં...! પૂ. શાંતિદાદા, પૂ. પૃથાબહેન, પૂ. ઊર્જાબહેન, પૂ. ઉત્પલભાઈ તથા પૂ. રાહુલભાઈનાં સૂચનો મુજબ સામાન્ય ફેરફાર સાથે સમગ્ર script સ્વીકારાઈ ગઈ અને શાંતિદાદાએ Recordingના શ્રી ગણેશ કરવાની આજ્ઞા આપી.

અનુપમ મિશનના હૃદયસમા સ્થાન બ્રહ્મજ્યોતિ-મોગરીમાં આ અદ્‌ભુત મંદિર નિર્માણ થઈ રહ્યું હોય, શ્રી ઠાકોરજી સ્વ-ઈચ્છાએ કરી આ સ્થાનમાં બિરાજવા આતુર છે તેવી સુરખી જ્યારે આખાય પરિસરમાં છવાઈ ચૂકી હોય, પૂ. સંતભગવંત સાહેબદાદા આ વખતે કંઈક વિશેષ કૃપા અને ઐશ્વર્યપ્રતાપથી વર્તી રહ્યા હોય, પૂ. શાંતિદાદા, પૂ. અશ્વિનદાદા, પૂ. રતિદાદા અને સંતો મંદિર નિર્માણ સાથે એકરૂપ થઈને સમગ્ર સત્સંગસમાજને પ્રેરણા આપી રહ્યા હોય ત્યારે આ કાર્યક્રમનું સંગીત પણ વિશિષ્ટ અને દૈવી થવું જોઈએ તેવો ભાવ સતત વર્તાતો.

~ અમીતભાઈ ઠક્કર
(અમદાવાદ, ભારત)

અનુપમ મિશનની સંસ્કારિતા, શાલીનતા અને દિવ્યતાને અનુરૂપ, શ્રી સાહેબજીના વ્યક્તિત્વ સાથે સુસંગત હોય તેવું સંગીત રચવા માટે પહેલાં અમે અમારો "પુરુષ પ્રયત્ન" આરંભ્યો...(હરિબળ રહિત) સાહેબને રાજી નહીં ,પણ અતિ રાજી કરી લેવા છે તેવા ભાવ સાથે ; પણ તેમ છતાં અમારા સંગીતના જ્ઞાનના પૂર્ણ અહંકાર સાથે કામ શરૂ કર્યું.

Priority of appreciation કંઈક આ મુજબ હતી કે, પહેલાં સાહેબ પ્રસન્ન થવા જોઈએ, પછી Show Director અને સંકળાયેલ કમિટીનાં સભ્યો, ત્યારબાદ નૃત્યમાં ભાગ લેનારી બહેનોને મઝા પડવી જોઈએ ને છેલ્લે એક-એક હરિભક્તને આનંદ થવો જોઈએ. પણ સાહેબની રીતિ કંઈક નોખી જ હોય છે તેવો દરેક વખતની જેમ આ વખતે પણ અમને અનુભવ થયો. ઉપર મુજબની priority સાવ જ reverse કરવી પડી.

અચાનક એક દિવસે પૂ. સીમાબહેનનો ફોન આવ્યો કે, જે કાંઈ સંગીત તૈયાર થયું હોય તે પૂ. સાહેબને સંભળાવવા આવતી કાલે, આપ અને દીપ્તિબહેન મોગરી પધારો. અમે તો આ ક્ષણ માટે આતુર જ હતાં, પણ ચમત્કાર શરૂ થઈ ચૂક્યા હતા. હજી ગઈ કાલે જ વિચાર્યું હતું કે, શ્રીજી મહારાજ ગઢડામાં જેમ અક્ષરઓરડીમાં નિવાસ કરતા તેમ અત્યારે પ્રગટસ્વરૂપ શ્રી સાહેબના નિવાસ-સ્થાન "ઉપાસના"નાં એકવાર દર્શન કરવા છે અને અંતર્યામીપણે પૂ. શાંતિદાદાએ અમારો આ સંકલ્પ ઝીલ્યો ને meeting, ગુરુહરિ પૂ. સાહેબના નિવાસસ્થાન "ઉપાસના"માં યોજી...!!!

સાંજે ચાર વાગે, સાહેબજીના સાંનિધ્યમાં "ઉપાસના"ના કક્ષમાં, એક પછી એક કીર્તનો જે pilot versionમાં હતાં તે અમે સાહેબને સંભળાવવાં લાગ્યાં ને સદ્‌ગુરુ પ્રેમાનંદ સ્વામી રચિત કીર્તન આવ્યું "કેસરિયા મ્હાને રાખજ્યો રાજરો ગુલામ" નખશિખ દાસત્વના ભાવથી ભર્યું અતિ ભાવુક કીર્તન ! તે કીર્તન સંભળાવ્યા બાદ, પૂ. શાંતિદાદાએ આ કીર્તનના શબ્દો મુજબ, શ્રી સાહેબજી પાસે અમારા વતી પ્રાર્થના મૂકી કે, "હે સાહેબ ! અમે સદાય આપના દાસ થઈને રહીશું. જો અમારી કાંઈ ભૂલ થઈ જાય તો આપ અમને સજા પણ કરજો." ને જવાબમાં સાહેબ નિશ્ચલભાવે કહે છે કે, "હવે તમે બધાં એવી ભૂમિકામાં છો કે ભૂલ કરતાં જ નથી ,એટલે સજાનો પ્રશ્ન જ ક્યાં આવે છે !!!"

અમે જાણીએ છીએ કે, સાહેબની આ ઉદારતા, કરુણા અને અમ સૌ પ્રત્યેનું વાત્સલ્ય છે, બાકી અમારું "જીવપણું" એમ કંઈ ટળ્યું નથી પણ અમારા માટે તે અતિ સુખદ ને વિરલ દૃશ્ય, ચિરંજીવ બની ગયું ; કે અમારા સૌ વતી પૂ. શાંતિદાદા ગદ્‌ગદ કંઠે સાહેબજી પાસે અવિચલ કૃપા યાચે છે ને કરુણાસિંધુ સાહેબ પણ અતિ સહજતાથી આ પ્રાર્થનાને સ્વીકારે છે. આનંદના આવિર્ભાવમાં એ દિવસે શાંતિદાદાને સહજ પૂછ્યું કે, "હેં શાંતિદાદા, પ્રથમવાર તમે conference Roomમાં, પછી, તમે ગુરુકક્ષમાં બેસાડ્યાં ને આજે હવે સાહેબના નિવાસસ્થાને પહોચાડ્યાં ; તો હવેની meeting ક્યાં કરશો ?" ને શાંતિદાદાએ કહ્યું કે, "હવે તમને સાહેબના હૃદયમાં સ્થાપવાનાં છે...!!" કેવી નિર્વ્યાજ કૃપા છે શાંતિદાદાની અમારાં સૌ પર !

આખાય Recording દરમિયાન અમે કામ શરૂ થતાં પહેલાં, સંતભગવંત સાહેબજીને પ્રાર્થના કરીને દિવ્ય રૂપે studio પર પધારવા વિનંતી કરતાં ને સાહેબ - યોગીબાપા સહિત સમગ્ર મંડળે પધારતા ને આખાય દિવસનું Recording એક દિવ્ય અને આહ્‌લાદક અનુભવમાં convert થઈ જતું. Recordingમાં વગાડવા આવેલ તબલાંવાદક શ્રી હાર્દિકભાઈ, શ્રી નરેશભાઈ, વાંસળીવાદક શ્રી સંદીપભાઈ કે શરણાઈવાદક શ્રી રાજુભાઈ-સૌએ અમને કીધું કે, આ projectમાં અમને વગાડવામાં અલૌકિક આનંદ આવી રહ્યો છે ને કોઈ દિવ્ય તત્ત્વ અહીં હાજર છે જે અમારી પાસેથી વગાડાવી રહ્યું છે.

અમે ધીરે ધીરે સમજતાં થયાં કે, આ બધું કોણ કરી રહ્યું છે ને હવે અમારે "અમે" મટીને સાહેબના એક instrument તરીકે વર્તવાનું છે - તે વાત ઉપસવા માંડી હતી. Rehearsal માટે જે Track અમે પૂ. પૃથાબહેન અને પૂ. ઊર્જાબહેનને મોકલતાં, તેને તેઓ ખૂબ ઉમળકાથી સ્વીકારી લેતાં, તેમ છતાંય એ કીર્તનોની નૃત્ય-ગૂંથણીના સંદર્ભમાં એમનાં કેટલાંક સૂચનો આવ્યાં કે, જે પ્રામાણિકતાથી કહીએ તો, અમે તે સ્વીકારવા સહેજ પણ તૈયાર નહોતાં, પણ અહીં પૂ. સીમાબહેનની ધીરજ અને સુહૃદભાવના તથા ભક્તિ કામ કરી ગઈ. એમણે અમને સમજાવ્યું કે, આ processમાં involved સૌ કોઈ ભક્તોને સાહેબ ઉપર લઈ જવા માંગે છે ને આ આખીય સંગીત-યાત્રા એક સાધનારૂપ છે. તેમાં થોડાંક જાગ્રત, સમજદાર અને સુહૃદયી થઈએ તો આનંદ આવે. ત્યાર પછી તો પૂ. શાંતિદાદાએ કૃપા કરીને અમારી ગાડી પૂરજોશમાં ઊપડી.

એક સુખદ પ્રસંગ બની ગયો, પૂ. મનોજભાઈના studio પર એક કીર્તન ગાવા માટે આવવાથી. જે તત્પરતાથી અને બાળકસહજ નિર્દોષતાથી પૂ. મનોજભાઈએ સ્વરચિત કીર્તન "હાલતાં ને ચાલતાં, રસ્તે મળે જો કોઈ" ગાયું...ને અમે ધ્રૂજી ઊઠ્યાં, કે આવા સક્ષમ, સફળ અને સંનિષ્ઠ ભક્ત આટલી સાદગીથી વર્તે છે...???!!! અમને એક મોટો પદાર્થપાઠ શીખવીને, દિલ્હીથી લાવેલી special મીઠાઈ, શ્રી ઠાકોરજીને ધરાવવા આપીને પૂ. મનોજભાઈ દિલ્હી જવા વિદાય થયા. આ કીર્તનોમાં જેમણે સ્વર આપ્યો તેવા શ્રી સની શાહ, શ્રી સોનિક સુથાર, શ્રી અક્ષત પરીખ, શ્રી અરવિંદ પરમાર, શ્રી દ્યુતિ બુચ આદિ સૌ કોઈએ આ કીર્તનગાનને પોતાના જીવનનાં સૌભાગ્ય તરીકે સ્વીકાર્યાં અને સંતભગવંત સાહેબજી પ્રત્યે પોતાની ભક્તિ અને નિષ્ઠા સમર્પિત કરી. શ્રી આશિતા પ્રજાપતિ અને શ્રી ચિરાગ પટેલ તો અનુપમ મિશનનાં જ સત્સંગી કલાકારો છે, જેમણે પણ સાહેબની સેવા-ભક્તિ કરવાનો લાભ ઉત્સાહથી લીધો.

~ દીપ્તિ દેસાઈ
(અમદાવાદ, ભારત)

છેલ્લે, એક વાત તો કહેવી જ પડે તેમ છે કે, છ-સાત મહિનાનો આ આખોય process સાહેબ અને શાંતિદાદાએ અમારા આંતરિક ચારિત્ર્યના ઘડતર માટે સર્જ્યો હતો, તે વાત નક્કી છે ને સંતભગવંત સાહેબની આજ્ઞાપાલનમાં આવું અનુપમ સુખ સમાયેલું છે તેની પ્રતીતિ થઈ, એ અમારા જીવનનું પરમ સૌભાગ્ય છે !

ગુરુહરિ શ્રી સાહેબજીના અને આપ સૌના ચરણોમાં વંદન સહિત અમિત ઠક્કર અને દીપ્તિ દેસાઈના ભાવભર્યા સાદર જય સ્વામિનારાયણ !

◆